

VÄLIKYSYMYS 4/2012 vp

Suomen kokonaisvastuut euroalueen talouskriisissä

Eduskunnalle

Vuonna 2010 Kreikalle tehtiin ensimmäinen pelastuspaketti, kooltaan 110 miljardia euroa. Suomen osuus lainasta oli noin 1,5 miljardia euroa. Kreikalle haluttiin antaa mahdollisuus, ja tämän piti riittää. Sen sijaan Suomen riskit ja vastuut ovat oleellisesti kasvaneet Kataisen hallituksen aikana. Kataisen hallitus on eduskunnan käsitellyssä olevassa esityksessään Euroopan rahoitusvakaussäilyneen (ERVV) valtiontakauksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta (HE 150/2011 vp) myöntänyt, että pahimmassa tapauksessa Suomen vastuut pelkästä ERVV:stä ovat yli 30 miljardia euroa. Hallitus puhuu vain kapasiteetin väliaikaisesta korottamisesta, mutta näyttää todennäköiseltä, että tämä väliaikaisuus tullaan myöhemmin muuttamaan pysyväksi. Suomea hivutetaan pala palalta kohti suurempia vastuita.

Vakaussmekanismien rooli on vaarassa muuttua rahastoiksi, joiden kautta ohjataan vastikkeettomia rahaeriä kriisimaille. Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) on tuoreessa Kreikka-raportissaan lähes avoimesti myöntänyt pitävänä erittäin epätodennäköisenä, että Kreikka selviäisi ilman uutta velkajärjestelyä. Samalla IMF on ehdottanut julkisen sektorin myöntämien Kreikan velkojen korkomarginaalin poistamista kokonaan. Kreikka II -paketin yksityissektoria koskevan menettelyn takia yksityisen sektorin hallussa olevat Kreikan velkakirjat ovat nyt lähes täysin Englannin lainsäädännön alaisina ja näin ollen julkisia rahoittajia paremmassa asemassa velkajärjestelytilanteessa. Seuraavassa Kreikan velkajärjestelyssä julkisen sektorin on

siis leikattava saataviaan, sillä yksityinen sektori tuskin osallistuu seuraavaan velkajärjestelyyn. Tällöin olemme tilanteessa, jossa ERVV ja Euroopan vakaussmekanismi (EVM) toimivat euroalueen sisäisten vastikkeettomien rahaerien kanavoijina. Samaan aikaan myös Euroopan keskuspankin operointi johtaa sekin viime kädessä yksittäisten jäsenmaiden riskien kasvuun.

Hallitus on jälleen kiistänyt Suomen vastuiden kasvamisen, mutta samaan aikaan se on lipsunut eduskunnan selvästä aiemmasta kannasta, jonka mukaan vakaussmekanismien yhteenlaskettu kapasiteetti saa olla korkeintaan 500 miljardia euroa. Vakaussmekanismien koon kasvattaminen 700 miljardiin ei edes muuta kriisin ratkaisun kannalta tilannetta oleellisesti. Suomen riskit kyllä kasvavat. Kataisen hallituksen linjaus Euroopan vakaussmekanismien kokonaiskapasiteetin kasvattamisesta on eduskunnan aiemmin ilmaiseman tahdon vastainen ja osoitus Suomen eurolinjan höllentymisestä edelliseen hallitukseen verrattuna.

Vaikka nykykuotoista tukipakettipolitiikkaa pidettäisiin oikeana tapana ratkaista kriisi, on ilmiselvää, että ERVV:n ja EVM:n koko ei edelleenkaan riitä nykykriisin ratkaisuun. Kriisimaille (Portugali, Irlanti, Italia, Kreikka ja Espanja) on julkisen sektorin velkaa noin 3 300 miljardia euroa, joten vakaussmekanismien kasvatetutkaan resurssit eivät riitä niiden pelastamiseen. Markkinat voidaan vakauttaa vain, jos vakautusoperaation takana on äärimmäisen avokätinen ja maksukykyinen toimija, joita ERVV ja EVM

eivät ole edes yhdistettyinä. Jos nykyistä tukipakettipolitiikkaa siis jatketaan, vakausmekanismien kokoa on tulevaisuudessa kasvatettava vielä moninkertaiseksi nyt ehdotetusta. Tätä tietä emme voi kannattaa. Ainoa pitkällä tähtäimellä kestävä tie on, että kriisimaat laittavat hyvin päättäväisin toimin asioitaan uskottavalla tavalla kuntoon.

Keskeisenä perusteena vakausmekanismien koon kasvattamiselle on uskomus, että tämä edesauttaisi IMF:n resurssien kasvattamisessa. Vakausmekanismien nyt ehdotetut koot ovat kuitenkin sen minimikoon alapuolella, jota nousevat taloudet ovat julkisuudessa esiintyneiden tietojen mukaan vakausmekanismeilta vaatineet, jotta kyseiset taloudet olisivat valmiita lisäämään panoksiaan IMF:ssä. Tämä myönnetään myös komission EVM:n koon kasvattamista käsittelevässä keskustelupaperissa. On siis vaikea uskoa, että IMF:n apu voisi tässä tilanteessa kovin ruhtinaallista olla.

Lisäksi, ollakseen uskottava, vakausmekanismien koon pitäisi olla moninkertainen nykyiseen verrattuna, joten on hyvin epätodennäköistä, että suhteellisen köyhät kehittyvät valtiot olisivat valmiita lisäämään IMF:n resursseja tarvittavalla määrällä. On myös muistettava, että IMF:n resursseja ei voida korvamerkitä eurokriisissä käytettäväksi, joten IMF:n resurssien kasvattaminen ei automaattisesti tarkoita näiden suuntaamista Euroopan kriisimaiden tukemiseen. Pidämmekin yleisesti ottaen vastuuttomana, että satojen miljardien päätöksiä tehdään pelkän uskon varassa, ilman mitään konkreettista lupaus nousevilta talouksilta.

Hallitus puhuu euroalueen uskottavuuden turvaamisesta. Mutta miten on hallituksen uskottavuuden laita? Näyttää siltä, että hallitus on valmis seuraamaan Saksan kantoja tilanteessa kuin tilanteessa. Hallituksen kovasti markkinoimat Kreikka-vakuudet eivät valitettavasti loppujen lopuksi ole kovinkaan vakuuttavia. Vastaavia ei mikään muu euromaa edes halunnut. Se on erikoista, jos vakuudet ovat niin erinomaisia kuin hallitus on yrittänyt väittää. Hallituksen uskottavuus on siksikin mennyttä, koska vakuusvaatimuksestakaan ei tosiasiaassa pidetty kiinni. Halli-

tussopimuksen perusehto oli se, että lisää tukea ei anneta, jos Suomi ei saa täysiä vakuuksia. Niitä ei saatu, mutta silti tuettiin. Ja ollaan valmiita tukemaan jatkossakin.

Euroalueen kriisi ei ole ohi. Esimerkiksi Espanjan tilanne näyttää koko ajan entistä vaikeammalta, ja on riski, että maa tarvitsee apupakettia. Myös muiden kriisimaiden tilanne on edelleen epävarmalla pohjalla. Irlannin talous — jota pääministeri Katainen on mainostanut tukipakettipolitiikan menestystarinaksi — on lyhyen kasvupyrähdysen jälkeen vajonnut jälleen taantumaan, ja maan pankkijärjestelmä on tekehengityksen varassa.

Kataisen hallitus on kriisin yhteydessä kävellyt ennennäkemättömällä tavalla pohjoismaalaisen parlamentaarisen demokratian yli. Miljardi luokan päätökset runnotaan läpi pikavauhtia muutamassa päivässä ja ilman kunnollista valiokuntakäsittelyä. Neuvotteluvaltuuksien myöntäminen EVM:n koon kasvattamiseen on erikoisvaliokunnissa käsitelty ennennäkemättömästi pelkällä pöytäkirjamerkinnällä. Valiokunnat on alistettu kumileimasimen rooliin.

Suomen riskien kasvu on osaltaan myös lisäämässä vaaraa siitä, että luottoluokittajat laskevat Suomen AAA-luokitusta. Tästä aiheutuisi maallemme merkittävät korkotappiot. Mielestämme Suomen AAA-luokituksen turvaaminen on äärimmäisen tärkeä tavoite, jonka hallitus on löperöllä politiikallaan nyt vaarantamassa. Luotto luokituksen lasku käynnistäisi uuden leikkausten ja veronkorotusten kierteen. Se tarkoittaisi Suomen EU-politiikan ja hallituksen talouspolitiikan konkurssia — sekä taloudellista että poliittista.

Hallitusohjelman mukaan "Suomen linja euro maiden talouskriisien hoitamisessa muuttuu ja tiukentuu. Suomen kokonaisvastuita osallistumisessa euromaiden pelastamiseen rajataan jatkossa. Mikäli jokin euromaa pyytää ERVV:ltä lainamuotoista tukea vielä Portugalin jälkeen, on Suomi valmis harkitsemaan tätä vain sillä ehdolla, että Suomi saa takausosuudelleen vakuudet kyseiseltä maalta. Tämä rajaa Suomen tosiasialliset vastuut enintään Portugalin ja sitä edeltävien ohjelmien hyväksymisen mukaiselle tasolle."

Hallitus on toiminut omaa ohjelmaansa vastaan. Suomen kokonaisvastuut ja niihin liittyvät riskit ovat kasvaneet. Hallitus on mennyt hyväksymään EVM:n uudet riskialttiit toimintamuodot, kuten pankkien pääomittamisen ja operoinnin jälkimarkkinoilla. Hallitus taipui myös siihen, että EVM:n yksimielisyysperiaatteesta tingittiin ja sen kapasiteettia nostettiin.

Kataisen hallitus jaksaa korostaa kantavansa vastuuta, kun suostuu lainoittamaan miljardeilla euroalueen kriisimaita. Todellisuudessa vastuuta ei kanna hallitus vaan suomalaiset veronmaksajat — nykyiset ja tulevat. He joutuvat veronkorotuksien ja leikkauslistojen muodossa maksamaan Kataisen hallituksen virhepäätökset.

Edellä olevan perusteella ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Mitkä olivat Suomen kokonaisvastuut (vastuulupaukset) euroalueen talouskriisissä (sisältäen EKP:n riskit) Kataisen hallituksen aloittaessa toimintansa, ja mitkä ne ovat tällä hetkellä,

miksei hallitus ole noudattanut omaa ohjelmaansa, jonka mukaan Suomen vastuut eivät kasva,

miten hallitus arvioi eurokriisin etenevän ja mihin asti hallitus on valmis kasvattamaan Suomen kokonaisvastuita,

miten hallitus aikoo turvata Suomen ja suomalaisten varat sekä Suomen AAA-luottoluokituksen, kun se on taipunut ottamaan yhä suurempia vastuuta ja riskiä eurokriisin hoidossa,

miten hallitus aikoo selviytyä julkisen sektorin lakisääteisistä velvollisuuksista, jos miljardiluokan riskit realisoituvat,

mitä hallitus aikoo tehdä parlamentaarisen demokratian turvaamiseksi, jotta eduskunnan asemaa ei halvenneta hallituksen neuvotteluvaltuuksia annettaessa,

miksi hallitus on taipunut tinkimään eduskunnan useasti ja yksimielisesti (esim. SuVL 9/2011 vp) linjaamasta kannasta, jonka mukaan Euroopan vakaussmekanismien yhteenlaskettu koko on enintään 500 miljardia euroa,

onko hallitus valmis lisäämään Suomen takauksia ilman vakuuksia etenkin, kun asiantuntijoiden mukaan EVM:n tukipaketteihin ei voi sisältyä vakuuksia ja

kuka ministereistä antoi luvan Kreikkavakuuksien salauspäätöksen tekemiselle?

Helsingissä 13 päivänä huhtikuuta 2012

Pietari Jääskeläinen /ps
Juho Eerola /ps
Ritva Elomaa /ps
Lauri Heikkilä /ps
James Hirvisaari /ps
Reijo Hongisto /ps
Olli Immonen /ps
Ari Jalonen /ps
Anssi Joutsenlahti /ps

Arja Juvonen /ps
Pentti Kettunen /ps
Kimmo Kivelä /ps
Osmo Kokko /ps
Laila Koskela /ps
Jari Lindström /ps
Maria Lohela /ps
Anne Louhelainen /ps
Pirkko Mattila /ps

VK 4/2012 vp — Pietari Jääskeläinen /ps ym.

Lea Mäkipää /ps
Hanna Mäntylä /ps
Martti Mölsä /ps
Mika Niikko /ps
Jussi Niinistö /ps
Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
Vesa-Matti Saarakkala /ps
Timo Soini /ps
Maria Tolppanen /ps
Reijo Tossavainen /ps
Kaj Turunen /ps
Kauko Tuupainen /ps
Pertti Virtanen /ps
Ville Vähämäki /ps
Juha Väätäinen /ps
Jussi Halla-aho /ps
Kimmo Tiilikainen /kesk
Mikko Alatalo /kesk
Lasse Hautala /kesk
Timo Kalli /kesk
Elsi Katainen /kesk
Mari Kiviniemi /kesk
Katri Komi /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk

Markus Lohi /kesk
Aila Paloniemi /kesk
Simo Rundgren /kesk
Mikko Savola /kesk
Ari Torniaainen /kesk
Mirja Vehkaperä /kesk
Sirikka-Liisa Anttila /kesk
Antti Kaikkonen /kesk
Anne Kalmari /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Timo V. Korhonen /kesk
Mika Lintilä /kesk
Eeva Maria Maijala /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Tuomo Puumala /kesk
Annika Saarikko /kesk
Juha Sipilä /kesk
Tapani Tölli /kesk
Anu Vehviläinen /kesk
Juha Rehula /kesk
Markus Mustajärvi /vr
Jyrki Yrttiaho /vr